

Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, iki 1930-07-03, iš Kauno - į Berlyną

Mielas Juozap, / Pernakvoti visuomet Kaune gali pas mus.

Mielas Juozap,

Pernakvoti visuomet Kaune gali pas mus [1]. Atvažiuavęs į Kauną stačiai pas mus važiuok, – aš nežinau, ar galėsiu tą dieną tave stoty sutikt. Pas mus vietos yra, – nieko nevaržysi. Apie Aniолą [2] – nieko negirdėti, turbūt neatvažiuos [3].

Būtų gera, kad tu atvežtum man kokį 10 formulių del vokiečių geležinkelių bilietų papiginių. Stotyse jų galima gauti, rodos, po 5 pf., – aš čia turiu ant jų uždėti Universiteto antspaudą.

Mano ekskursija Berlyne nesustos, – tat ir jokio priėmimo ruošti nereikia, – važiuosime stačiai į Köln'ą [4].

Laukiu.

Br. Balys [1r] // [1v] //

KOMENTARAI

- [1] Balys Sruoga su žmona nuo 1927 m. rudens gyveno Kaune, Profesorių namuose, Žemuogių gatvėje, Nr. 4, kur nuomojosi butą: „Sruogai gyveno mūsų namuose dešimt suvirš metų, iki pasistatė 1938 m. namus Ramiojoje [dabar B. Sruogos, – NM] g-vėje. Šeima buvo darni, niekad jokių nesusipratimų neturėjome“ (Vincas Bilevičius, „Profesorių namai Kaune“, in: Balys Sruoga mūsų atsiminimuose, sudarė Vanda Sruogienė, Vilnius: Regnum fondas, 1996, p. 191).
- [2] Aniolas Sruoga (1890–1936) – Balio ir Juozapo Sruogų brolis, ūkininkas Baibokuose.
- [3] Juozapas Sruoga anksčiau norėjo, kad brolis iš kaimo pamatytų pasaulio, pailsėtų nuo darbų, todėl ne kartą kvietė jį, prisijungus prie studentų ekskursijos, atvykti į Vokietiją, į Berlyną:

„Mat aš turiu tokią silpnę: man mano lėšomis labai norėtusi atkviesti Aniолą į Berlyną nors 10-čiai dienų arba 2 savaitėms pakieminėti. – Aš jam apie tai buvau seniau rašęs ir gavau išpūdzio, kad tas sumanymas jam patinka. Mat kai savo laiku mano iniciatyva tatušis su matute buvo atkviesti į Petrapilį – jie liko labai patenkinti. Manau, kad pas Aniолą pasiliktų neblogesni atsiminimai ir jis nesigailėtų tą padaręs. Jeigu mano finansai būtų stipresni, aš be kalbos tą padaryčiau! Mat jog iš Berlyno mane gali kur nors kitur iškelti, – tada jau nieko nepadarysi. – Norėčiau žinoti, ar Aniolas kartais neužsiminė tau apie tai, ir ką jis tuo reikalu mano? Ir kaip tau atrodo, ar Aniolas turi aktyvų susidomėjimą tokiu kelione? Tai yra ar yra prasmė tuo rūpintis, ar tai visai bergždžias dalykas (t. y. gal Aniolas yra labai apsileidęs, pasenėjęs, kad jam tas ir nerūpi). – Žinau, kad Kaunan jis mielai noru prie kiekvienos progos važiuoja! Turiu prisipažinti, kad man šis reikalas rūpi – ir man norėtusi jį įvykdinti. Tiesa, sąlygos dabar nepatogios: blogi metai (išėitų nereikalingas pinigų metimas, – gal geriau zuparo už tai nusipirkti?!), antra, nėr kam namie palikti. Tiesa, kai mano žmona nustojo tarnybos, tai mano finansai žymiai pablogėjo. Ir tos kelionės finansavimas užtrauktų šokią tokią naštą. Žinoma, gal pavyktų išgauti nemokamą vizą (lietuvių ir vokiečių). Čia aš jau turėčiau kreiptis prie pono Sid-ko; mano žmonos seseriai jis išrūpino tą nemokamai! Galima būtų prašyti vizos Vokietijon – pasiteirauti su daktarais. Jeigu Aniolas būtų jaunesnis ir „miesčioniškiau“ atrodytų – gal tada būtų galima įtraukti į tavo ekskursiją! Tada ne tik viza būtų pigi, bet ir kelionė perpus pigesnė būtų! Nemanyk, kad aš būtinai noriu tau užmesti naštą. – Noriu tik išgirsti tavo nuomonę. Ir gal geriau pačiam Aniолui tuo tarpu nieko apie tai neužsiminti.“

(Juozapo Sruogos laiškas Baliui Sruogai, iš Berlyno – į Kauną, po 1929-06-20, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 854, l. 2v).

- [4] Balys Sruoga, dar planuodamas ekskursiją Kaune, susirašinėjo su Lietuvos garbės konsulato konsulu Ciuriche Wilhelmu Simonu. Šiam diplomatui Balys Sruoga rašė ne tik apie ekskursantų akiračio plėtrą ir užimtumą Ciuriche, bet pateikė ir ekskursijos maršrutą:

„Didžiai gerbiamas pone Konsule,

Širdingai dėkoju Tamistai, pone konsule, už Tamistos malonius laiškus ir Tamistos tėvišką rūpestingumą mūsų studentiškos ekskursijos reikalais.

Kurią dieną atvyksime į Zuerichą, dabar aš dar negalėčiau tikrai pasakyti, nes mes važiuojame iš Kauno į Kėlną, toliau laivu Reinu iki Mainzo (sustodami Koblenze ir Wiesbadene), Heidelbergo, Stuttgarto. Šiuo tarpu sunku apskaityti, kiek tai užims laiko. Šveicarijoje manome išbūti apie 10 dienų, – buvimo ilgumas priklausys nuo įvairių aplinkybių ir nuo oro sąlygų. Mūsų kelionė per Šveicariją vyks tokia tvarka: iš Zuericho iki Goldau važiuosim traukiniu, iš ten per Rigi į Vitznau pėsti. Vitznau – Flüelen pėsti; Flüelen – Luzern laivu; Luzern – Meiringen traukiniu; Meiringen – Grindelwald pėsti; Grindelwald – Jungfrauoch traukiniu; iš ten į Concordia Hütte; pėsti į Brieg; traukiniu į Zermatt, – du pasikėlimai iš ten: į Betempshütte ir Schönbielhütte; iš Zermatt į Theodul Pass (Breithorn).

Ekskursijoje dalyvauja penki studentai ir septynios studentės, įvairių specialybių, daugiausia literatai. Mane labai jaudina Zuericho universiteto malonus sutikimas parodyti mums to garsaus universiteto įžymybes. Mes nenorėtumėm to gražaus noro piktai išnaudoti ir universiteto žmonių per daug varginti. Jei būtų galima, mums būtų įdomu susipažinti su universiteto bibliotekos įrengimu, seminarų sutvarkymu ir jų darbo sistema, su psichologijos ir pedagogikos kabinetais. Taip pat mums labai įdomu išžymesnieji Zuericho architektūros kūriniai, muziejai, galerijos. Būtų gera, jei būtų galima atlankyti kokia žymesnė laikraščio redakcija ir spaustuvė ir susipažinti su laikraščio redagavimo, administravimo bei spausdinimo technika. Tai mums būtų labai svarbu. Man teko skaityti Tamistos, pone Konsule, raštas į p. M. Lipčių; galėčiau patikrinti, kad mūsų kelionė bus aprašinėjama įvairiuose lietuviškuose laikraščiuose, – keli ekskursai susitarė su mūsų laikraščiais; šių aprašinėjimų tikslu mes turėsime ir savo fotografą (iš ekskursantų tarpo). Aš neabejoju, kad ne tik patys ekskursantai toliau visą gyvenimą dideliu džiaugsmu minės Šveicarijoje praleistas dienas, – jie mokės skelbti Šveicarijos meilę ir visoje Lietuvos besimokančioje jaunuomenėje.

Leiskite, pone Konsulai, dar kartą širdingai padėkoti už Tamistos mums reiškiamą nepaprastą gerumą ir rūpestingumą.

Reikšdamas Tamistai didžiausios pagarbos

Tamistos Balys Sruoga“

(Balio Sruogos laiškas Wilhelmui Simonui, iš Kauno – į Ciurichą, 1930-06-26, [mašinraštis], in: LCVA, f. 650, ap. 1, b. 140, l. 1-2r).